

Prvá pomoc Slovensku:

priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám

(Aktualizácia 20)

január 2022

Matúš Baliak

Štefan Domonkos

Lucia Fašungová

Branislav Hábel

Ján Komadel

Marcela Veselková

Pod'akovanie

Autori ďakujú Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, jednotlivým úradom práce, Sociálnej poisťovni, ako aj Infostatu za poskytnutie údajov nevyhnutných na spracovanie tohto komentára.

Zhrnutie¹

Tento komentár predstavuje v poradí dvadsiatu aktualizáciu analytického komentára ISP zverejneného 29. mája 2020 s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a). Sériou týchto publikácií ISP reaguje na pretrvávajúci záujem verejnosti o dáta súvisiace s využívaním ekonomickej pomoci štátu organizovanej pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR).

Koncom marca 2020 schválila vláda SR opatrenia zamerané na zmiernenie ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Najprv boli schválené nové typy sociálnych dávok v podobe pandemického nemocenského a ošetrovného, následne vláda predstavila aj opatrenia priamej pomoci na udržanie pracovných miest v rámci tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Paralelne s týmito opatreniami umožnila novelizácia zákona o sociálnom poistení odklad alebo odpustenie odvodov na sociálne poistenie pre niektorých zamestnávateľov. V čase prípravy dvadsiatej aktualizácie komentára je vyhlásený núdzový stav, ktorý začal platiť 25. novembra 2021 na obdobie 90 dní a naďalej platí na území Slovenska aj mimoriadny stav.² Finančná podpora prostredníctvom opatrení „Prvej pomoci“ sa bude vyplácať do konca februára 2022. Poskytovanie príspevkov za november a december 2021 sa upravilo a namiesto „Prvej pomoci“ sa bude vyplácať navýšená „Prvá pomoc +“, a to aj v nadväznosti na vyhlásenie núdzového stavu.³ Vyhlásenie núdzového stavu negatívne zasiahlo najmä sektor služieb, čo sa odzrkadlilo aj v rýchlom prijatí úpravy podmienok poskytovania finančnej pomoci, keď sa za december 2021 opätovne umožnilo žiadať o podporu prostredníctvom opatrenia 3B. Oprávnenými sú podniky, ktoré majú najviac 49 zamestnancov a pokles tržieb dosiahol najmenej 40 %.⁴

Podľa dát dostupných k 30. decembru 2021 uzavreli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny so zamestnávateľmi a SZČO dotknutými mimoriadnou situáciou viac ako 208 tisíc dohôd o poskytovaní pomoci. Na základe týchto dohôd sa rozdelila pomoc v celkovej výške takmer 2,2 miliardy eur. Uvedenou sumou sa podporila približne tretina pracovných miest v ekonomike.⁵ Cez „Prvú pomoc“ bolo za obdobie marec 2020 až november 2021 podporených zhruba 5,14 milióna mesačných pracovných miest („človekomesiacov“, zamestnancov alebo SZČO), čo znamená, že priemerný mesačný počet podporených v mesiacoch, za ktoré sa „Prvá pomoc“ poskytovala, dosahuje viac ako 257 tisíc pracujúcich. Vrchol v počte podporených mesačných miest sme zaznamenali ešte v prvej vlne, keď sa za apríl 2020 podporilo bezmála 466 tisíc mesačných pracovných miest. Následne sme sledovali pozvoľný pokles až na septembrových zhruba 186 tisíc. Tento pokles korešpondoval so stabilizáciou epidemickej situácie. Tento vývoj zvrátilo vypuknutie druhej vlny, čo bolo sprevádzané prudkým nárastom v počte podporených mesačných pracovných miest, až sme dosiahli druhý, nižší vrchol, a to takmer 361 tisíc mesačných pracovných miest podporených za január 2021. Počet podporených pracovných miest sa udržiaval nad hranicou 300 tisíc až do apríla 2021. V ďalších mesiacoch sa epidemická situácia postupne stabilizovala, v dôsledku čoho klesal aj počet podporených pracovných miest. Takýto vývoj bol badateľný až

¹ Ak nie je inak uvedené, dáta o „Prvej pomoci“ vychádzajú z informácií aktualizovaných k 30. decembru 2021. Údaje o ostatných formách pomoci sú aktuálne ku konkrétnym dňom v roku 2021 s poznámkou uvedenou v texte. Vzhľadom na plánované predĺženie pomoci až do konca februára 2022 očakávame finálne údaje o jednotlivých formách pomoci až v priebehu druhého kvartálu roka 2022.

² Návrh na prijatie núdzového stavu bol predložený na rokovanie vlády a schválený 24. novembra 2021. Bližšie informácie sú dostupné na adrese: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26625/1>.

³ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 24. novembra 2021 (materiál UV-27081/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

⁴ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 22. decembra 2021 (materiál UV-29562/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

⁵ Dáta o podporených pracovných miestach sú za marec 2020 až november 2021; vzhľadom na postupné spracovanie ďalších žiadostí možno očakávať aj postupný nárast všetkých uvedených indikátorov. Uvedené údaje vychádzajú z dát dostupných k 30. decembru 2021 a predstavujú horný odhad počtu podporených pracujúcich, ktorý abstrahuje od možnosti paralelného čerpania pomoci z viacerých opatrení na jedno pracovné miesto.

do júla. Za august sa „Prvá pomoc“ nevyplácala, a preto sa počet podporených mesačných pracovných miest rovná nule. Od septembra 2021 pozorujeme postupný medzimesačný nárast (v porovnaní s júlom, kedy sa vypláca „Prvá pomoc“) v počte podporených pracovných miest, čo súvisí s nebadaným príchodom tretej vlny pandémie. Aktualizované údaje za október potvrdzujú pozorovaný vývoj a počet podporených pracovných miest sa dostal nad hranicu 100 tisíc. Predbežné údaje za november zatiaľ neprekonali októbrovú úroveň, avšak s ďalším spracovaním výkazov za tento mesiac očakávame dodatočné navýšenie počtu. Opätovné umožnenie využívania opatrenia 3B za december bude pravdepodobne sprevádzané ďalším navýšením počtu podporených mesačných pracovných miest.

Celková uhradená suma za jednotlivé mesiace úzko koreluje s počtom podporených mesačných pracovných miest, keď sme zaznamenali obdobný vývoj, avšak s prechodom na rozšírené rámce „Prvej pomoci +“ a „Prvej pomoci ++“ sme vrchol v mesačnej alokácii zaznamenali až počas druhej vlny pandémie, a to vo februári, keď sa vyplatilo viac ako 212 miliónov. V priemere sa mesačne vyplatilo na sanáciu negatívnych dopadov prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“ takmer 110 miliónov eur. Od vrcholu v objeme vyplatenej mesačnej podpory za február sme až do júla sledovali postupné utlmovanie čerpania, čo sa však od septembra zmenilo a zhoršenie epidemickej situácie je badateľné aj na údajoch za september a október 2021. K ďalšiemu navýšeniu dôjde za november, keď už predbežne vyplatená suma presiahla septembrovú alokáciu a približuje sa k októbrovej. Pozorovaný vývoj súvisí aj s novembrovým prechodom zo základného rámca „Prvá pomoc“ na rozšírený rámec „Prvá pomoc +“.

Nástroje „Prvej pomoci“ naďalej najintenzívnejšie využívajú mikropodniky. Nastolený trend je badateľný aj na dostupných číslach za október, keď podniky s maximálne 9 zamestnancami čerpajú naďalej viac ako 50 %, hoci za september a október sme svedkami mierneho zníženia podielu o niekoľko p.b. oproti júlovej alokácii. Od začiatku roka 2021 sme zaznamenali odlišný vývoj u malých a stredných firiem, ktorých podiel na vyplatenej „Prvej pomoci“ postupne klesal, čo pokračovalo až do septembra. Za október sme u oboch kategórií zaznamenali mierny medzimesačný nárast v relatívnom vyjadrení, a to na takmer 11 % (zo 7 %) u malých a bezmála 6 % (z 5 %) u stredných podnikov. U kategórie veľkých podnikov sledujeme medzimesačné pohyby v podiele čerpania v oboch smeroch. Zatiaľ čo počas prvých štyroch mesiacov roka 2021 sme zaznamenali postupné znižovanie podielu, tak dáta za máj až september ukazovali postupný nárast na podiele vyplatenej „Prvej pomoci“. Čiastkové údaje za október signalizujú zastabilizovanie čerpania u tejto kategórie podnikov v blízkosti hranice 28 %. Pohľad na čerstvé novembrové údaje signalizuje ďalšie zintenzívnenie čerpania u mikro, resp. malých podnikov, kým u stredných a veľkých je viditeľný pokles. Avšak akékoľvek závery ohľadom čerpania z predbežných novembrových údajov by boli predčasné, pretože možnosť požiadať o finančnú pomoc je naďalej otvorená, a to až do 31. januára 2022.

Pomoc naďalej prúdi prevažne do priemyselnej výroby, stavebníctva a veľkoobchodu a maloobchodu, čo potvrdzujú aj aktualizované údaje za október 2021. Kým do konca roka 2020 prúdil najväčší objem pomoci do priemyselnej výroby, tak za mesiace prvého kvartálu 2021 sme zaznamenali postupný nárast u podnikov pôsobiacich vo veľkoobchode a maloobchode, ktoré využívali nástroje „Prvej pomoci“ najintenzívnejšie. V apríli 2021 došlo k opätovnej výmene, keď podniky pôsobiace v odvetví priemyselnej výroby čerpali najväčšiu časť pomoci, čo pokračuje aj v ďalších mesiacoch s postupným nárastom podielu týchto firiem, ktorý v októbri dosahuje 36 %. Zintenzívňovanie čerpania bolo viditeľné do júna aj u firiem pôsobiacich v stavebníctve, keď sa mesačná alokácia pohybovala na hranici 15-% vyplatenej „Prvej pomoci“. V nasledujúcich mesiacoch podiel na vyplatenej pomoci klesá k 12 %. Podľa predbežných údajov sa zvyšuje aj čerpanie podnikov v ubytovacích a stravovacích službách, a to až k 11 % za október. Čiastkové údaje za november signalizujú zvýšenie čerpania u všetkých prezentovaných odvetví s výnimkou priemyslu, avšak podávanie výkazov a žiadostí za november je naďalej otvorené, a to do 31. januára preto očakávame, že prezentované údaje za november sa budú ešte dodatočne upravovať.

Spomedzi opatrení predstavovalo opatrenie 3B s odstupňovaným paušálnym príspevkom na zamestnanca viac ako polovicu celkovej vyplatenej sumy za jednotlivé mesiace od mája 2020 do januára 2021. Do marca 2021 klesol podiel tohto opatrenia na menej ako 44 %, ale za obdobie apríl až jún evidujeme opätovný nárast k hranici

47 %. Z dôvodu zmien v pravidlách „Prvej pomoci“ platných od júla 2021 sa poskytovanie opatrenia 3B dočasne zastavilo, a preto sledujeme výrazné zmeny v podieloch u ostatných opatrení počnúc júlom 2021. Najintenzívnejšie sú podľa dostupných údajov za október využívané opatrenia 3A a 2, ktorých podiel na vyplatenej „Prvej pomoci“ predstavuje predbežne viac ako 96 %. Takmer totožnú intenzitu využívania jednotlivých opatrení podľa predbežných údajov sledujeme aj november. S ďalším spracovaním výkazov a žiadostí za november 2021 očakávame dodatočné úpravy v relatívnej intenzite čerpania.

Priemerná suma podpory na jedno pracovné miesto mala v letných mesiacoch roka 2020 mierne klesajúci trend a v septembri dosiahla 271 eur. Navýšenie príspevkov v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ sa prejavilo už v dátach za október, november a december. Tento trend pokračoval aj v januári, keď priemerná podpora na jedno pracovné miesto dosiahla 522 eur. Príspevky za obdobie február až jún 2021 boli vyplácané cez rozšírenú schému „Prvá pomoc ++“, čo sa premietlo aj do výšky priemernej finančnej podpory na jedno pracovné miesto. Pomoc pripadajúca na jedného zamestnanca sa za február a marec ustálila v blízkosti 613 eur, respektíve 628 eur. Za apríl až jún sme zaznamenali postupný pokles priemernej pomoci na zamestnanca, a to na úroveň blízko 545 eur. Priemerná podpora za mesiace júl až október mierne klesla, avšak naďalej pripadalo na zamestnanca viac ako 355 eur. Už prvé údaje za november reflektujú prechod na atraktívnejší rámec „Prvá pomoc +“, keď na jedno pracovné miesto pripadá v priemere viac ako 527 eur.

Nad rámec uvedených opatrení bolo súčasťou podporného programu aj prispôbenie systému sociálneho zabezpečenia novej situácii v podobe vytvorenia tzv. pandemických dávok. Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) bolo vyplatených o 453 403 viac dávok ošetrovného, čo predstavovalo nárast výdavkov o takmer 148 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až december 2021) vzrástli výdavky na dávku ošetrovné v porovnaní s predpandemickým obdobím v roku 2019 o dodatočných 31 miliónov eur (187 %).

Počas prvého roka pandémie výrazne vzrástlo aj vyplácanie dávok nemocenské. V porovnaní s obdobím pred vypuknutím pandémie vzrástol počet vyplatených dávok o 571 676, čo sa premietlo aj do zvýšenia výdavkov o takmer 190 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až december 2021) vzrástli výdavky na nemocenské v porovnaní s obdobím pred pandemiou o dodatočných 201 miliónov eur (55 %).

Úvod

Tento dokument je v poradí dvadsiatu aktualizáciou analytického komentára ISP z 29. mája 2020, ktorý bol zverejnený s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b, 2020c; Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, Veselková, & Vojtechová, 2020; Baliak, Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b).⁶ Vláda SR vyhlásila 12. marca 2020 mimoriadnu situáciu pre šírenie ochorenia COVID-19 a postupne prijímala opatrenia na zabránenie šírenia tejto choroby. S cieľom zmierniť dopady pandémie a protipandemických opatrení pripravila vláda hneď niekoľko balíkov pomoci. Dňa 25. marca 2020 vláda schválila **prvú sociálnu pomoc** vo forme tzv. „**pandemických dávok**“ určených rodičom detí a osobám v povinnej karanténe. O šesť dní neskôr, dňa 31. marca 2020, schválila aj tzv. „**Prvú pomoc**“ **zamestnancom, podnikateľom a SZČO**, ktorá pozostáva z viacerých opatrení založených na priamej finančnej podpore pracovných miest a podnikania spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od 1. októbra nahradil „Prvú pomoc“ nový rámec, „Prvá pomoc +“, ktorá priamo nadviazala na svoju predchodkyňu, ale zároveň aj zvýšila rozsah pomoci a rozšírila okruh oprávnených osôb. Uznesením vlády schváleným k 2. februáru 2021 na návrh Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, vláda pružne zareagovala na požiadavku ďalšieho navýšenia finančných príspevkov v podobe „**Prvej pomoci ++**“. Vláda prostredníctvom tohto zatriktívnenia pomoci promptne reagovala na zhoršenú epidemickú situáciu počas druhej vlny pandémie, s cieľom minimalizovať dodatočné negatívne ekonomické a sociálne následky. Rozšírená verzia „Prvej pomoci +“ v podobe tzv. „Prvej pomoci ++“ navýšila finančné príspevky, zároveň však došlo k úprave pri výpočte príspevku s cieľom odbremeniť zamestnávateľov od platenia celej výšky odvodov za svojich zamestnancov. Pomoc pre postihnuté subjekty sa na základe pravidiel „Prvej pomoci ++“ vyplácala od februára 2021 až do konca júna 2021. Uznesením vlády prijatým 9. júna 2021 sa vyplácanie finančnej pomoci za júl 2021 naviazalo na stav epidemickej situácie cez tzv. Covid automat. Úpravou Covid automatu na základe uznesenia vlády prijatého 10. augusta 2021 došlo k zmenám v poskytovaní finančných príspevkov prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“. Za august, aj kvôli priaznivej epidemickej situácii, keď sa viac ako 40 okresov nachádzalo vo fáze monitoringu, sa vláda rozhodla vypnúť poskytovanie finančnej pomoci. Za september sa uplatňovala „Prvá pomoc“ bez možnosti využitia opatrenia 3B.⁷ K ďalšiemu rozšíreniu okruhu oprávnených subjektov došlo 10. novembra 2021, keď vláda prijala uznesenie,⁸ ktorým sa umožňuje čerpať pomoc aj tým subjektom, ktoré vznikli najneskôr do konca septembra 2021. Zároveň umožňuje žiadať o pomoc aj na zamestnancov, ktorí nastúpili k rovnakému dátumu. Tým istým uznesením sa upravuje aj výška pomoci za október a ďalšie mesiace tak, aby zohľadňovala zákonnú podmienku, že vyplácaná náhrada mzdy nemôže byť nižšia ako aktuálne platná minimálna mzda. Na základe návrhu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny sa 24. novembra prijalo uznesenie, ktorým sa rozširuje pomoc za november a december 2021, keď sa využije rámec „Prvá pomoc +“.⁹ V dôsledku zhoršenej epidemickej situácie v kombinácii s vyhlásením núdzového stavu, sa umožní podnikom s najviac 49 zamestnancami (mikro a malé podniky) a poklesom tržieb najmenej 40 % čerpať finančnú pomoc za december 2021 aj cez opatrenie 3B.¹⁰ Na základe uznesenia prijatého 1. decembra 2021 sa „Prvá pomoc“ bude vyplácať až do konca februára 2022.¹¹ Rozhodnutie predĺžiť vyplácanie „Prvej pomoci“ plyníe najmä z potreby sanovať negatívne dôsledky

⁶ Pôvodný materiál aj jeho aktualizácie sú dostupné na internetovej stránke ISP

institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

⁷ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 10. augusta 2021 (materiál UV-16464/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

⁸ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 10. novembra 2021 (materiál UV-25446/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

⁹ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 24. novembra 2021 (materiál UV-27081/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

¹⁰ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 22. decembra 2021 (materiál UV-29562/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

¹¹ Návrh na úpravu podmienok realizácie „Prvej pomoci“ bol predložený na rokovanie vlády a schválený 1. decembra 2021 (materiál UV-27687/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webovej stránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

pandémie vo vyššej miere a zabezpečiť pokrytie širšieho okruhu subjektov, ktoré by v prípade účinnosti zákona o podpore v čase skrátenej práce, tzv. Kurzarbeitu neboli oprávnenými žiadateľmi. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny sa snaží aj takýmto spôsobom ochrániť trh práce a predísť nežiadúcim socio-ekonomickým dôsledkom. Rovnako 1. decembra bolo prijaté uznesenie, ktorým sa upravila účinnosť zákona o podpore v čase skrátenej práce, keď sa účinnosť posunula z januára na marec 2022.¹²

Po mesiaci opäť prinášame novú aktualizáciu komentára ISP o protipandemických opatreniach na podporu ekonomiky. Dokument prezentuje aktualizované údaje za obdobie marec 2020 až november 2021.

„Prvá pomoc“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom: zmierňovanie hospodárskych dopadov pandémie pokračuje až do konca februára 2022

Vláda SR 31. marca 2020 schválila balík tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom s cieľom znížiť dopady koronavírusu na ekonomiku. Priama podpora zamestnávateľov a SZČO sa realizuje v súčasnosti v rámci „Prvej pomoci“ prostredníctvom piatich opatrení spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od dátumu pôvodného schválenia pomoci sa táto podpora opakovane predlžovala s cieľom pomôcť tým segmentom ekonomiky, ktoré sú naďalej ohrozené útlmom ekonomickej aktivity v súvislosti s pandemiou COVID-19. V zmysle rozhodnutia vlády SR budú opatrenia platné do konca februára 2022, pričom za obdobie november a december 2021 sa na sanáciu dopadov využije rámec „Prvá pomoc +“. Za december 2021 sa umožní oprávneným subjektom čerpať prostriedky aj cez opatrenie 3B, ktorého využívanie bolo od júla pozastavené. Štruktúra nástrojov a rozsah pomoci za prvé dva mesiace roka 2022 ešte nie sú presne definované. Detaily o jednotlivých schémach platných za obdobie marec 2020 - október 2021 sú k dispozícii v predošlých publikáciách ISP na tému pomoci ekonomike SR počas mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s pandemiou COVID-19 (napr. Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, Baliak, Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Chujac, T., Komadel, J., a iní. 2021b).¹³ Tabuľka 1 poskytuje krátke zhrnutie štruktúry opatrení „Prvej pomoci“ platnej za november 2021.

Tabuľka 1 Prehľad opatrení „Prvá pomoc“^{a, c, d} za november 2021

OP	Charakteristika opatrenia	Oprávnený žiadateľ [Cieľová skupina, ak je iná ako žiadateľ]	Výška pomoci
1	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená úradným rozhodnutím: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávatelia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.10.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.10.2021]	80 % CCP za čas strávený na prekážke (max. 1100 € za mesiac)
2	odstupňovaný finančný príspevok v závislosti od poklesu tržieb, ktorý dosahuje najmenej 20 %	nemocensky a dôchodkovo poistené SZČO, ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.10.2021, vrátane SZČO so súbehom pracovného pomeru; oprávnené sú aj SZČO, na ktoré sa vzťahujú odvodové prázdniny	pokles tržieb: príspevok za mesiac 20 % – 39,99 %: 270 € 40 % – 59,99 %: 450 € 60 % – 79,99 %: 630 € 80 % a viac: 810 €

¹² Návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 215/2021 Z.z. o podpore v čase skrátenej práce bol predložený na rokovanie vlády a schválený 1. decembra 2021. Bližšie informácie sú dostupné na adrese: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26684/1>.

¹³ Opatrenie 1 je určené pre tých zamestnávateľov, ktorí boli nútení na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci zavrieť prevádzku. Opatrenie 2 je určené na kompenzáciu SZČO s poklesom tržieb. Opatrenia 3A a 3B sa týkajú tých zamestnávateľov, ktorých sa dotkli negatívne ekonomické dopady mimoriadnej situácie, aj keď sa na nich nevzťahoval úradom vydaný zákaz činnosti. Opatrenie 4A a 4B sa týka tých SZČO a konateľov tzv. jednoosobových s.r.o., na ktorých sa nevzťahuje žiadne zo skôr uvedených opatrení.

			prijem z pracovného pomeru vedie ku kráteniu príspevku
3A	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená ekonomickým poklesom: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávateľia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.10.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.10.2021]	80 % CCP za čas strávený na prekážke (max. 1100 € za mesiac)
4A	finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	SZČO bez iných príjmov a bez sociálneho poistenia (prijem z pracovného pomeru a dohôd sa pripúšťa), ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.10.2021.	315 € za mesiac; príjem dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku
4B	finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	jednoosobová s.r.o., ktorá vznikla najneskôr 1.10.2021 a spĺňa podmienky minimálneho obratu a maximálneho zisku pred zdanením	315 € za mesiac; príjem konateľa dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021); Pozn.:^a Detailný opis opatrení je k dispozícii v predchádzajúcich aktualizáciách komentára ISP k „Prvej pomoci“ dostupnej na webstránke www.institutsocialnejpolitiky.sk.; ^bprekážka na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 Zákonníka práce; ^cpoužitie skratky: CCP=celková cena práce, OP=opaterenie, SZČO=samostatne zárobkovo činná osoba, VS=sektor verejnej správy. ^d Od júla 2021 do októbra 2021 sa opaterenie 3B neuplatňovalo.

Tabuľka 2 poskytuje prehľad o hlavných ukazovateľoch čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých opatrení „Prvej pomoci“ k 30. decembru 2021, osobitne za marec 2020 až november 2021. Údaje za mesiace marec 2020 až september 2021 dostupné k 30. decembru 2021 považujeme za relatívne blízke finálnemu čerpaniu pomoci, nakoľko zamestnávateľia a SZČO mali možnosť požiadať o pomoc za posledný z týchto mesiacov do 30. novembra 2021. Za august sa finančná podpora neposkytovala, a preto sú uvedené hodnoty čerpania za tento mesiac nulové. Prezentované údaje za november budú podliehať dodatočnej úprave, a to z dôvodu možnosti požiadať o pomoc za tento mesiac do konca januára 2022.

Tabuľka 2 Čerpanie finančných príspevkov za marec 2020 až november 2021 z projektov prvej pomoci, stav k 30. 12. 2021^a

Opatrenie	Počet podporených subjektov	Počet podporených zamestnancov / SZČO	Finančný príspevok	Priemerná podpora na pracujúceho	Žiadaná suma
marec 2020	80 072	370 445	82 993 644,63 €	224,04 €	83 019 724,25 €
1	13 693	65 581	18 720 905,66 €	285,46 €	
2	39 575	39 575	9 921 988,57 €	250,71 €	
3A	2 648	68 119	18 367 703,09 €	269,64 €	
3B	12 590	185 630	34 769 382,31 €	187,30 €	
4A	10 574	10 574	1 112 130,00 €	105,18 €	
4B	966	966	101 535,00 €	105,11 €	
apríl 2020	94 577	465 552	176 966 554,60 €	380,12 €	177 034 716,20 €
1	11 265	56 506	28 027 678,03 €	496,01 €	
2	47 453	47 453	22 362 253,26 €	471,25 €	
3A	4 547	102 997	44 086 520,02 €	428,04 €	
3B	17 826	245 204	79 673 043,29 €	324,93 €	
4A	12 265	12 265	2 580 075,00 €	210,36 €	
4B	1 127	1 127	236 985,00 €	210,28 €	
máj 2020	77 255	458 967	145 998 197,63 €	318,10 €	146 075 611,28 €
1	4 051	24 664	10 345 244,87 €	419,45 €	
2	41 432	41 432	18 571 531,85 €	448,24 €	
3A	4 478	109 520	41 467 177,96 €	378,63 €	
3B	17 605	273 737	73 593 633,90 €	268,85 €	
4A	8 647	8 647	1 817 584,05 €	210,20 €	
4B	967	967	203 025,00 €	209,95 €	
jún 2020	52 478	278 175	80 895 897,91 €	290,81 €	80 927 135,29 €
1	349	2 106	808 773,32 €	384,03 €	
2	29 939	29 939	13 103 074,17 €	437,66 €	
3A	3 245	79 922	24 679 237,95 €	308,79 €	

3B	12 209	159 550	40 904 892,47 €	256,38 €	
4A	5 977	5 977	1 256 910,00 €	210,29 €	
4B	681	681	143 010,00 €	210,00 €	
júl 2020	41 816	225 146	63 396 907,90 €	281,58 €	63 403 991,45 €
1	78	472	291 817,64 €	618,26 €	
2	23 814	23 814	10 428 001,98 €	437,89 €	
3A	2 702	73 633	20 116 961,79 €	273,21 €	
3B	9 754	121 815	31 421 821,49 €	257,95 €	
4A	4 854	4 854	1 021 545,00 €	210,45 €	
4B	558	558	116 760,00 €	209,25 €	
august 2020	40 564	201 213	56 915 779,88 €	282,86 €	56 926 287,88 €
1	53	135	61 734,02 €	457,29 €	
2	22 619	22 619	9 893 080,00 €	437,38 €	
3A	2 561	52 821	14 496 078,81 €	274,44 €	
3B	10 365	120 722	31 427 592,05 €	260,33 €	
4A	4 394	4 394	927 675,00 €	211,12 €	
4B	522	522	109 620,00 €	210,00 €	
september 2020	42 970	186 276	50 481 553,37 €	271,00 €	50 491 246,60 €
1	71	206	78 648,77 €	381,79 €	
2	24 089	24 089	10 375 707,65 €	430,72 €	
3A	2 619	43 813	10 315 687,99 €	235,45 €	
3B	10 908	112 927	28 608 903,96 €	253,34 €	
4A	4 658	4 658	980 175,00 €	210,43 €	
4B	583	583	122 430,00 €	210,00 €	
október 2020	72 259	252 235	106 893 955,84 €	423,79 €	106 944 202,91 €
1	1 015	3 694	1 336 012,53 €	361,67 €	
2	39 772	39 772	24 849 887,48 €	624,81 €	
3A	4 851	44 278	14 909 390,53 €	336,72 €	
3B	17 504	155 491	63 074 348,56 €	405,65 €	
4A	8 116	8 116	2 454 736,36 €	302,46 €	
4B	884	884	269 580,38 €	304,96 €	
november 2020	82 419	244 204	112 430 257,17 €	460,39 €	113 202 906,06 €
1	1 030	3 617	1 879 979,82 €	519,76 €	
2	45 580	45 580	30 219 507,33 €	663,00 €	
3A	5 137	38 870	15 495 301,93 €	398,64 €	
3B	18 599	144 207	61 200 667,01 €	424,39 €	
4A	10 814	10 814	3 294 152,08 €	304,62 €	
4B	1 116	1 116	340 649,00 €	305,24 €	
december 2020	83 548	262 233	120 439 596,44 €	459,28 €	121 084 021,60 €
1	2 012	10 665	3 492 351,83 €	327,46 €	
2	46 767	46 767	31 187 684,18 €	666,87 €	
3A	5 906	41 775	16 838 637,50 €	403,08 €	
3B	17 788	152 076	65 574 928,77 €	431,20 €	
4A	9 867	9 867	3 014 971,37 €	305,56 €	
4B	1 083	1 083	331 022,79 €	305,65 €	
január 2021	117 788	360 587	188 189 428,68 €	521,90 €	188 435 273,95 €
1	3 374	19 725	11 290 948,82 €	572,42 €	
2	65 038	65 038	47 728 307,03 €	733,85 €	
3A	7 613	48 722	22 507 210,34 €	461,95 €	
3B	24 273	209 803	101 330 009,46 €	482,98 €	
4A	15 888	15 888	4 899 832,58 €	308,40 €	
4B	1 411	1 411	433 120,45 €	306,96 €	
február 2021	120 419	346 069	212 195 376,71 €	613,16 €	212 276 677,14 €
1	3 172	20 389	14 849 776,49 €	728,32 €	
2	70 688	70 688	56 701 080,28 €	802,13 €	
3A	8 147	49 887	30 571 713,92 €	612,82 €	
3B	23 204	190 073	104 780 437,83 €	551,26 €	
4A	13 575	13 575	4 779 931,81 €	352,11 €	
4B	1 457	1 457	512 436,38 €	351,71 €	
marec 2021	115 344	317 412	199 301 729,74 €	627,90 €	199 429 067,75 €

1	3 190	20 520	16 401 014,78 €	799,27 €	
2	69 334	69 334	55 644 999,31 €	802,56 €	
3A	8 430	58 827	35 390 951,86 €	601,61 €	
3B	20 369	154 805	86 968 376,09 €	561,79 €	
4A	12 484	12 484	4 390 421,46 €	351,68 €	
4B	1 442	1 442	505 966,24 €	350,88 €	
apríl 2021	109 153	315 165	180 208 775,96 €	571,79 €	180 221 897,30 €
1	2 467	15 585	7 027 841,31 €	450,94 €	
2	66 714	66 714	52 439 191,64 €	786,03 €	
3A	7 631	64 022	28 707 453,92 €	448,40 €	
3B	20 219	156 796	87 817 222,57 €	560,07 €	
4A	10 712	10 712	3 749 134,27 €	349,99 €	
4B	1 336	1 336	467 932,25 €	350,25 €	
máj 2021	90 428	267 547	154 420 196,03 €	577,17 €	154 430 590,68 €
1	588	2 123	1 326 431,13 €	624,79 €	
2	58 033	58 033	44 729 659,56 €	770,76 €	
3A	5 483	60 797	31 583 254,43 €	519,49 €	
3B	16 759	137 090	73 459 927,84 €	535,85 €	
4A	8 373	8 373	2 924 314,88 €	349,26 €	
4B	1 131	1 131	396 608,19 €	350,67 €	
jún 2021	78 428	224 517	122 421 520,26 €	545,27 €	122 680 526,67 €
1	198	903	456 363,11 €	505,39 €	
2	51 592	51 592	39 614 332,77 €	767,84 €	
3A	4 504	55 966	22 267 852,51 €	397,88 €	
3B	13 754	107 728	57 172 315,12 €	530,71 €	
4A	7 363	7 363	2 572 395,62 €	349,37 €	
4B	965	965	338 261,13 €	350,53 €	
júl 2021	41 644	84 152	29 947 133,51 €	355,87 €	29 963 696,71 €
1	98	890	199 279,39 €	223,91 €	
2	31 311	31 311	14 172 545,24 €	452,64 €	
3A	3 983	45 721	14 303 616,21 €	312,85 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	5 527	5 527	1 128 490,74 €	204,18 €	
4B	703	703	143 201,93 €	203,70 €	
august 2021	0	0	0,00 €	0,00 €	0,00 €
1	0	0	0,00 €	0,00 €	
2	0	0	0,00 €	0,00 €	
3A	0	0	0,00 €	0,00 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	0	0	0,00 €	0,00 €	
4B	0	0	0,00 €	0,00 €	
september 2021	43 822	95 368	34 993 395,28 €	366,93 €	35 005 582,30 €
1	94	276	110 022,35 €	398,63 €	
2	33 124	33 124	14 742 839,34 €	445,08 €	
3A	4 574	55 954	18 912 885,10 €	338,01 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	5 360	5 360	1 094 486,49 €	204,20 €	
4B	654	654	133 162,00 €	203,61 €	
október 2021	47 788	111 624	39 625 730,23 €	354,99 €	39 678 130,65 €
1	171	744	269 962,41 €	362,85 €	
2	34 989	34 989	15 758 771,61 €	450,39 €	
3A	6 319	69 594	22 312 722,99 €	320,61 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	
4A	5 632	5 632	1 149 056,45 €	204,02 €	
4B	665	665	135 216,77 €	203,33 €	
november 2021	44 856	74 564	39 320 350,85 €	527,34 €	39 333 474,71 €
1	533	2 764	945 605,71 €	342,11 €	
2	32 843	32 843	23 072 554,06 €	702,51 €	
3A	5 816	33 298	13 557 612,50 €	407,16 €	
3B	0	0	0,00 €	0,00 €	

4A	5 115	5 115	1 576 858,61 €	308,28 €
4B	544	544	167 719,97 €	308,31 €

Zdroj: Informačný systém služieb zamestnanosti, ÚPSVaR. Pozn.: ^a Dáta z Informačného systému služieb zamestnanosti predstavujú predbežné údaje, ktoré sa môžu spätne korigovať, napríklad preradením podporených subjektov v rámci opatrení; ^b Údaje predstavujú počet podporených SZČO. Vzhľadom na charakter opatrení 2 a 4, ISP v prípade týchto opatrení predpokladá nutnú ekvivalenciu počtu podporených subjektov a počtu podporených SZČO (stĺpec 3).

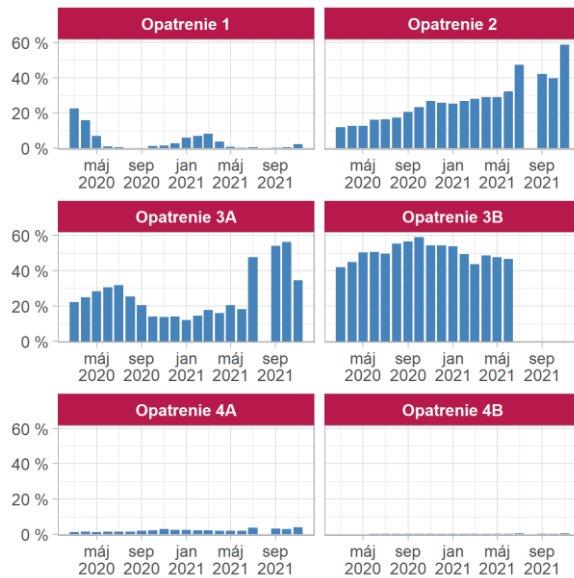
Absolútna výška čerpania v prvej vlnе pandémie kulminovala v apríli 2020 a v nasledujúcich mesiacoch alokovaná suma postupne klesala. Tento trend sa zvrátil v októbri 2020, keď sa epidemická situácia na Slovensku zhoršila, čo sa prejavilo aj v objeme čerpania. Rozšírenie okruhu poberateľov a zatraktívnenie finančnej podpory v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ taktiež prispelo k výraznému medzimesačnému skoku v alokovanej sume za október. Medzimesačné zintenzívnenie čerpanej pomoci sme zaznamenali aj za zvyšné dva mesiace roku 2020. Tento vývoj vyvrcholil vo februári 2021, keď absolútna výška čerpania kulminovala a presiahla viac ako 212 miliónov eur. Táto suma prevyšuje aj maximum zaznamenané počas prvej vlny pandémie, ktorým bolo 177 miliónov eur za apríl 2020.¹⁴ Objem vyplatenej pomoci za ďalšie mesiace pozvoľne klesal, čo dokážeme sčasti pripísať stabilizácii epidemickej situácie na Slovensku. Úprava podmienok „Prvej pomoci“ taktiež ovplyvnila objem vyplatenej podpory v období júl až október 2021. Dostupné údaje za september a október potvrdzujú zvrät v objeme vyplatenej pomoci, keď za oba mesiace vyplatená suma presiahla júlový objem. Čiastkové údaje za november signalizujú ďalšie navýšenie, keď už predbežná alokácia dosahuje októbrovú úroveň a so spracovaním ďalších výkazov dôjde k jej dodatočnému navýšeniu. Značný nárast v objeme vyplatenej pomoci za november do veľkej miery reflektuje prechod na rozšírený rámec „Prvá pomoc +“ v kombinácii so zhoršovaním epidemickej situácie na území Slovenska. Prezentované čísla treba naďalej vnímať ako spodný odhad celkovej čerpanej sumy za jednotlivé mesiace, preto je potrebné aj údaje v ďalších častiach interpretovať obdobne.

Najväčšiu časť vyplatenej sumy v mesiacoch máj 2020 až február 2021 stabilne tvorilo opatrenie 3B, ktorého podiel sa v jednotlivých mesiacoch pohyboval okolo polovice celkovej vyplatenej sumy. V marci 2021 podiel opatrenia 3B klesol na menej ako 44 %, ale za obdobie apríl až jún sme pozorovali opätovné oživenie čerpania prostredníctvom tohto opatrenia (Graf 1). V marci 2020 sa vyplatilo cez opatrenia 1 a 3A zhodne niečo cez 22 % celkovej uhrádzanej sumy, ale ich využívanie bolo v nasledujúcich mesiacoch radikálne odlišné. Kým podiel opatrenia 1, určeného pre zamestnávateľov s prevádzkami zatvorenými na základe úradného rozhodnutia postupne klesal, až na úroveň okolo desatiny percenta v auguste, resp. septembri 2020, tak v nasledujúcich mesiacoch najmä v dôsledku vypuknutia druhej vlny pandémie sa jeho podiel na vyplatenej sume „Prvej pomoci“ kontinuálne zvyšoval, až na viac ako 8 % v marci 2021. Epidemická situácia sa začala začiatkom apríla postupne stabilizovať, čo sa pretavilo do obozretného otvárania ďalších segmentov ekonomiky. V nadväznosti na opatrné otváranie ekonomiky sa počet úradne zatvorených prevádzok obmedzoval. Podiel pomoci smerujúci do prevádzok, ktoré sú uzatvorené na základe rozhodnutia ÚVZ sa od mája zastabilizoval na úrovni pod 1 %. Avšak v dôsledku zhoršujúcej sa epidemickej situácie sme zaznamenali medzimesačný nárast v čerpaní cez opatrenie 1 za november, keď sa viac ako 2 % doteraz alokovanej „Prvej pomoci“ vyplatili prostredníctvom tohto opatrenia. Podiel opatrenia 3A až do júla 2020, naopak, zaznamenal postupný vzostup na takmer 32 %, ale v období od augusta 2020 začalo využívanie tohto opatrenia pozvoľna ustupovať, až sa dostalo pod 12 % hranicu zaznamenanú v januári 2021. Podľa dostupných údajov sa využívanie opatrenia 3A, merané cez relatívny podiel, zvyšuje. Za máj a jún sa podiel 3A pohyboval nad 18 %. Úpravy v pravidlách „Prvej pomoci“ platné od júla, spôsobili aj zmenu v intenzite využívania tohto opatrenia, keď za júl sa vyplatilo cez opatrenie 3A takmer 48 % celkovej pomoci. Za september a október sa cez rovnaké opatrenie vyplatila viac ako polovica „Prvej pomoci“. Zároveň sme zaznamenali postupné zintenzívnenie využívania opatrenia 2, ktorého podiel medzi marcom 2020 a májom 2021 vzrástol z necelých 12 % na približne 29 % celkovej vyplatenej sumy. Vychádzajúc z dostupných údajov za júl až október sledujeme ďalší nárast podielu čerpania prostredníctvom

¹⁴ Pri porovnávaní vysokého čerpania za mesiace v roku 2021 je však potrebné zdôrazniť rozdiely v nastavení a maximálnych výškach podpory medzi „Prvou pomocou“, „Prvou pomocou+“ a „Prvou pomocou++“. Pre bližšie porovnanie, pozri Tabuľku 1.

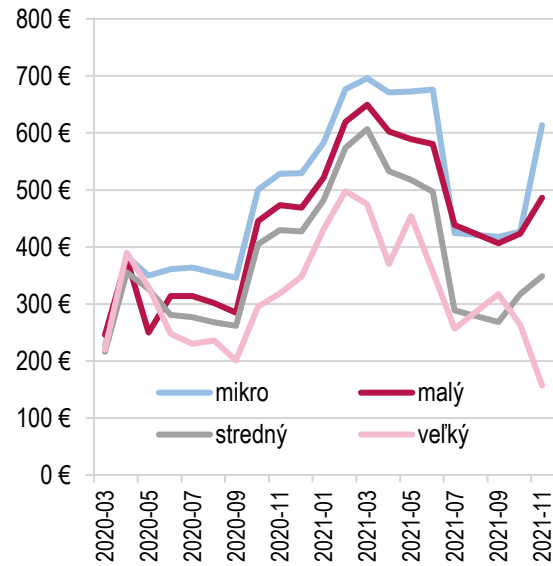
tohto opatrenia až nad úroveň 40 %. Súhrnne sa vypláca prostredníctvom opatrení 2 a 3A od ukončenia vyplácania opatrenia 3B v júli 2021 viac ako 95 % alokovanej sumy. Dostupné údaje za november signalizujú obdobnú dominanciu oboch opatrení, avšak zároveň sledujeme predbežné navýšenie podielu opatrenia 2.

Graf 1 Najväčšia časť celkovej sumy podpory je za október poskytovaná cez opatrenie 3A

Zdroj: ÚPSVaR.

Graf 2 Priemerná podpora na pracujúceho s výnimkou veľkých podnikov rastie

Zdroj: ÚPSVaR.

Zhoršenie epidemickej situácie na Slovensku v jesenných mesiacoch roku 2020 znamenalo ukončenie trendu postupného poklesu počtu podporených zamestnancov a SZČO z historického maxima 466 tisíc v apríli 2020 na viac ako 186 tisíc v septembri 2020. Za október¹⁵ sme zaznamenali prudký medzimesačný nárast v počte podporených pracovných miest o 66 tisíc, na viac ako 252 tisíc, čo predstavuje medzimesačný nárast o 35 %. Ešte významnejšia medzimesačná zmena nastala v januári, keď sa podporilo o 38 % viac pracovných miest ako za december 2020. Celkový počet podporených pracovných miest za január presiahol 360 tisíc. Za ďalšie mesiace je badateľný kontinuálny pokles v počte podporených zamestnancov a SZČO, a to najmä vďaka stabilizácii epidemickej situácie. Tento vývoj pokračoval podľa dostupných čísel až do júla 2021, keď sa prostredníctvom nástrojov „Prvej pomoci“ podporilo cez 84 tisíc mesačných pracovných miest. Výrazný pokles o viac ako 62 % oproti júnu je okrem zlepšujúcej sa epidemickej situácie spôsobený aj ukončením vyplácania pomoci prostredníctvom opatrenia 3B. Zatiaľ čo pri tomto opatrení boli u zamestnávateľa, ktorému poklesli tržby, podporení všetci zamestnanci, pri opatrení 3A sú podporení len tí zamestnanci, ktorým zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa. Opätovné zhoršenie epidemickej situácie sa prejavuje už aj v počte podporených mesačných pracovných miest, keď za september sa ich podporilo viac ako 95 tisíc a za október bezmála 112 tisíc. K 30. decembru sa za november podporilo takmer 75 tisíc mesačných pracovných miest a predpokladáme, že počet podporených pracovných miest sa zvýši, a to z dôvodu postupného spracovania ďalších žiadostí, keďže zasiahnuté subjekty môžu naďalej žiadať o pomoc, a to do konca januára 2022.

Zmeny v štruktúre „Prvej pomoci“, ktoré začali platiť od októbra 2020, mali pozitívny dopad na priemernú výšku pomoci na jedno pracovné miesto. V období medzi júnom až septembrom 2020 sa priemerná finančná podpora na pracujúceho zastabilizovala na hodnotách v rozmedzí 270 až 290 eur. Porovnanie údajov za september 2020 s obdobím do januára 2021 však ukazujú skok v priemernej výške finančnej pomoci. Kým na jedného pracovníka pripadalo v septembri v priemere 271 eur, tak do novembra bol badateľný prudký nárast na viac

¹⁵ Výrazná korekcia v počte podporených mesačných pracovných miest (rádovo desaťtisíce) od októbra do decembra 2020 je dôsledkom dodatočnej úpravy v počte podporených pracovných miest v kategórii veľké podniky.

ako 460 eur a za január sa vyplatila v priemere pomoc až na úrovni 522 eur. Údaje za február a marec dokumentujú ďalšie zvýšenie pomoci na jedno pracovné miesto, a to k hranici 628 eur za marec. Spomínaný skok nastal najmä v dôsledku prechodu na rozšírený rámec „Prvá pomoc ++“, ktorý sa využíval až do konca júna 2021. Prechod na „Prvú pomoc ++“ je viditeľný aj v priemernej výške finančného príspevku za ostatné mesiace. Podľa dostupných údajov za apríl až jún 2021 sa priemerná výška pomoci zastabilizovala nad hranicou 545 eur. Úprava podmienok čerpania „Prvej pomoci“ za júl a nasledujúce mesiace, s výnimkou augusta, za ktorý sa nevyplácala pomoc, sa výška priemernej pomoci upravila do intervalu blízko 355 eur. Z dôvodu uplatňovania rozšíreného rámca „Prvá pomoc ++“ za posledné dva mesiace roku 2021 sa na základe predbežných údajov postupne prispôsobuje aj priemerná výška vyplácanej pomoci, ktorá medzimesačne vzrástla o viac ako 172 eur, na približne 527 eur za november. Novembrová hodnota môže podliehať ďalšej korekcii, a to v dôsledku postupného spracovania ďalších žiadostí, ktoré môžu zasiahnuté subjekty za daný mesiac zaslať až do konca januára 2022. Spracovanie ďalších výkazov a žiadostí spravidla spôsobuje úpravu tohto ukazovateľa smerom nadol, preto dostupnú hodnotu za november treba interpretovať s istou dávkou neistoty.

Box 1 Kumulatívne údaje za marec 2020 až november 2021

Z priebežne aktualizovaných údajov vyplýva, že od začiatku mimoriadnej situácie bolo za mesiace marec 2020 až november 2021 k 30. decembru 2021 vyplatených **2 198 035 982,62 eur**. Celková žiadaná suma za všetkých dvadsať mesiacov predstavovala k rovnakému dátumu 2 200 564 761,38 eur. Odhadovaný počet žiadostí na jednotlivé opatrenia dosiahol 213 161. Je však potrebné zdôrazniť, že prijímanie žiadostí o finančnú pomoc za november 2021 je naďalej otvorené, a to až do konca januára 2022. Údaje o čerpaní pomoci za tento mesiac preto budú podliehať zmenám súvisiacim so spracovaním ďalších podkladov.

Tabuľka A1 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 30. decembru 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa počtu zamestnancov žiadateľa od mikropodnikov s maximálne deviatimi zamestnancami až po veľké podniky s najmenej 250 zamestnancami.¹⁶ Podiel jednotlivých kategórií na čerpanej sume bol od decembra 2020 približne po máj 2021 pomerne stabilný. Mikropodnikom smerovalo v danom období od 44 až po 49 % celkovej vyplatenej podpory za jednotlivé mesiace. U malých podnikov sa podiel v rovnakom období pohyboval v blízkom okolí 20 % s miernymi medzimesačnými výkyvmi v oboch smeroch. Intenzita čerpania stredných podnikov bola počas uvedených mesiacov v rozmedzí 13 až 17 %. Vývoj u veľkých podnikov bol taktiež poznačený medzimesačnými pohybmi v oboch smeroch, avšak až do apríla sa podiel držal v intervale 13 až 16 %. V máji sme zaznamenali skok na približne 20 %. V júni sa podiel mikropodnikov mierne zvýšil, kým u ostatných kategórií podnikov sme zaznamenali opačný vývoj. Situácia sa v ďalších mesiacoch dynamicky mení a dochádza k postupnému nárastu čerpania mikropodnikov a veľkých podnikov. Kým prvá kategória čerpá za jednotlivé mesiace od júla viac ako 50 %, tak veľké podniky čerpajú ďalšiu viac ako štvrtinu. U malých a stredných podnikov evidujeme za rovnaké mesiace pokles v relatívnom zastúpení pod 7,1 %, resp. 4,6 % za september. Za október sledujeme opätovné zmeny v relatívnom zastúpení, keď sa zvýšila intenzita čerpania u malých a stredných podnikov, kým u veľkých sme zaznamenali opačný vývoj. Pozícia mikropodnikov sa medzimesačne nezmenila. Situácia sa rýchlo mení aj v novembri, kde sledujeme nárast čerpania mikropodnikov, avšak očakávame ďalšie zmeny v relatívnom vyjadrení, a to v nadväznosti na možnosť podať žiadosť je naďalej otvorená, a to do konca januára 2022.

Medzi mikropodnikmi prevažuje čerpanie pomoci cez opatrenie 2, ktoré od júna 2020 do marca 2021 tvorilo stabilne asi 55 % celkovej vyplatenej sumy za jednotlivé mesiace. Do júna 2021 vzrástol podiel opatrenia 2 u mikropodnikov na takmer 63 %, v júli dosiahol 77 %, rovnako ako v septembri. Podľa dostupných údajov za október čerpajú podniky cez toto opatrenie viac ako 72 %. Predbežne sa za november vyplatilo prostredníctvom tohto opatrenia bezmála 76 %. Zvýšenie podielu opatrenia 2 od júla u tejto kategórie podnikov úzko súvisí najmä s pozastavením poskytovania opatrenia 3B, ktorého podiel bol do júna 2021 približne štvrtinový. V rovnakej kategórii podnikov sme v dôsledku zhoršenej epidemickej situácie zaznamenali miernu zmenu vo

¹⁶ Dátová príloha je k dispozícii na internetovej stránke ISP institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

využívaní opatrenia 1, ktoré podľa predbežných novembrových údajov prekročilo hranicu 1 %. Dynamickejšie zmeny vo využívaní opatrenia 1 sledujeme u ostatných kategórií podnikov, napr. u malých podnikov sa za november vypláca viac ako 9 % „Prvej pomoci“ (oproti približne 3 % za október) práve prostredníctvom tohto opatrenia a u stredných a veľkých podnikov sú to zhruba 4 %. Pri ostatných kategóriách podnikov (malé, stredné i veľké) dlhodobo dominovalo opatrenie 3B. Prostredníctvom tohto opatrenia čerpali za jún 2021 veľké podniky viac ako 57 % „Prvej pomoci“, stredné podniky bezmála 85 % a malé podniky takmer 77 %. Po úprave podmienok „Prvej pomoci“ od júla 2021 malé, stredné ako aj veľké podniky čerpajú veľkú väčšinu pomoci v jednotlivých mesiacoch cez opatrenie 3A.

Tabuľka A2 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 30. decembru 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa odvetví hospodárstva (sekcie NACE). Najväčší podiel na čerpanej sume má podľa aktualizovaných údajov aj za október priemysel (NACE sekcia C). Od júla sa jeho podiel udržiava na úrovni nad 30 % a v októbri dosiahol 36 %. Firmy pôsobiace v priemysle si už šiesty mesiac v rade udržujú túto pozíciu, kde vystriedali firmy z veľkoobchodu a maloobchodu (NACE sekcia G), ktoré čerpali najviac pomoci počas úvodných troch mesiacov roka 2021. Hoci od januára až do marca čerpali firmy z tohto odvetvia najväčšiu časť „Prvej pomoci“, tak iba za január a február tomu zodpovedal aj podiel podporených pracovníkov. S výnimkou spomínaných dvoch mesiacov v úvode roka 2021, má priemysel v jednotlivých mesiacoch najvyšší počet podporených pracovníkov a podiel v posledných mesiacoch ďalej rastie, a to až na viac ako 40 % všetkých podporených pracovníkov za jednotlivé mesiace. Tento vývoj dokážeme čiastočne vysvetliť zmenou nastavenia čerpania „Prvej pomoci“ od júla, načo reagoval aj počet podporených zamestnancov a SZČO. Postupnú zmenu v relatívnom zastúpení na vyplatenej sume sme evidovali aj u firiem z odvetvia stavebníctva (NACE sekcia F), ktorých podiel sa medzi májom a novembrom 2020 upravil z 5,8 % na 12 %. Následne v decembri prišiel mierny útlm na približne 10,6 %. Avšak za úvodných šesť mesiacov roka 2021 sme zaznamenali postupné zintenzívnenie čerpania až na úroveň 15,2 %, ktorú dokumentujú júnové čísla. Podľa dostupných údajov sa podiel stavebníctva zastabilizoval na hranici 13 %. Firmy z troch prezentovaných odvetví stabilne čerpajú najväčšiu časť pomoci, spoločne od júla zhruba 60 %. Zaujímavý je aj vývoj čerpania pomoci u firiem z odvetvia ubytovania a stravovania (NACE sekcia I). Podiel tohto sektoru zaznamenal medzi augustom a novembrom 2020 skok, z 4,4 % na 15,2 %. V januári sa podiel prepadol na 10,3 % a následne sa udržoval stabilne v okolí 11 %. Do júla sa podiel znížil postupne až na 6,5 % a s príchodom tretej vlny pandémie sa začína relatívne zastúpenie firiem z tohto odvetvia opäť navyšovať, za október na 11 %. Najčerstvejšie údaje za november signalizujú ďalší nárast u firiem pôsobiacich vo všetkých prezentovaných sektoroch, s výnimkou priemyslu, ktorého podiel sa mierne znížil, avšak so spracovaním ďalších žiadostí očakávame dodatočné zmeny v intenzite čerpania.

Priemerná výška podpory podľa veľkosti žiadateľa a sektorov ekonomiky vykazuje pomerne veľkú heterogenitu medzi jednotlivými mesiacmi. Z hľadiska kategórie veľkosti podniku od júna 2020 platí, čím väčší podnik, tým nižšia priemerná výška podpory. Výnimkou sú júl a september 2021. V júli bola priemerná podpora na jedného zamestnanca mierne vyššia v malých ako v mikropodnikoch. Za september podpora na jedného zamestnanca v kategórii veľkých podnikov presiahla pomoc pripadajúcu na zamestnanca stredného podniku. Podľa aktualizovaných údajov sa usporiadanie priemernej výšky podpory za október vrátilo do pôvodného stavu, čo sledujeme na základe predbežných údajov aj za november. Prudké medzimesačné zmeny evidujeme najmä za október 2020, február 2021, júl 2021 a november 2021, keď sa postupne prechádzalo na rozšírený rámec „Prvá pomoc +“, respektíve „Prvá pomoc ++“, následne sa v letných mesiacoch prešlo na „Prvá pomoc“ a v poslednom prípade bol dôvod skoku v priemernej pomoci prechod na rámec „Prvá pomoc +“. Od októbra 2020 do januára 2021 sa priemerná výška vyplatenej pomoci na zamestnanca pohybovala od 295 eur u veľkých podnikov za október, až po zhruba 583 eur u mikropodnikov za január. Od februára sa aplikovala „Prvá pomoc ++“, čo sa prejavilo bez výnimky u všetkých kategórií podnikov, keď priemerná podpora na pracovníka mikropodniku dosiahla takmer 677 eur za február. U ostatných kategórií podnikov sa po prechode na „Prvá pomoc ++“ vyplácala priemerná pomoc na zamestnanca od 498 eur vo veľkých podnikoch po 574, resp. 619 eur u stredných a malých podnikov. Vývoj v ďalších mesiacoch bol pomerne turbulentný. Kým priemerná výška podpory za marec stúpla vo všetkých kategóriách podnikov, s výnimkou veľkých podnikov, tak následne v apríli

došlo k poklesu u všetkých kategórii bez výnimky. Na zamestnanca malého podniku pripadala za apríl priemerná podpora vo výške takmer 603 eur, u stredných podnikov pomoc priemerne dosahovala 533 eur. Za obdobie máj a jún je vývoj pomerne rôznorodý v závislosti od veľkosti podniku. Zatiaľ čo u mikropodnikov sledujeme postupný nárast až k hranici 676 eur, tak u malých, stredných a veľkých podnikov sledujeme znižovanie priemernej výšky mesačnej podpory o desiatky eur (na takmer 581 eur, 496 eur a 357 eur za jún). Hodnoty za obdobie júl až október 2021 dokumentujú úpravu podmienok čerpania a prechod na rámec „Prvá pomoc“, čo sa premietlo aj vo výške pomoci pripadajúcej na jedného zamestnanca. Priemerná výška podpory na jedno pracovné miesto podporené za mesiace júl až október 2021 sa pohybovala v intervale od 257 eur vo veľkých podnikoch až po 438 eur u malých podnikov v júli. Posledný skok v priemernej výške pomoci evidujeme za november 2021, keď sa prešlo na rozšírený rámec „Prvá pomoc +“. Úprava podmienok poskytovania „Prvej pomoci“ sa prejavila už v predbežných údajoch za november, keď v priemere pripadá na zamestnanca mikropodniku viac ako 613 eur, malého cez 486 eur, stredného zhruba 349 eur a u veľkých podnikov sledujeme zatiaľ pokles na zhruba 157 eur. So spracovaním ďalších výkazov a žiadostí môžeme očakávať úpravu prezentovaného ukazovateľa u všetkých kategórii podnikov. Z odvetvového pohľadu na „Prvú pomoc“ vyplýva, že najvyššia pomoc na jedno pracovné miesto prúdi za november do organizácií pôsobiacich v sektoroch dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (NACE sekcia D – 763 eur), stavebníctva (NACE sekcia F – 669 eur) a poľnohospodárstva (NACE sekcia A – 625 eur). Naopak najnižšia priemerná podpora smeruje do odvetví dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov (NACE sekcia E – 318 eur), priemyselná výroba (NACE sekcia C – 351 eur), a činnosti v oblasti nehnuteľností (NACE sekcia L – 395 eur).

Box 2 Ako dlho trvá poskytnutie pomoci?

Vyhlásenie núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 postavilo slovenský verejný sektor, a zvlášť sieť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, pred doposiaľ bezprecedentnú výzvu. Popri štandardnej agende úradov bolo nevyhnutné v čo možno najkratšom čase zabezpečiť vykonanie množstva úloh úzko súvisiacich s núdzovým stavom a dynamicky sa meniacou epidemickou situáciou. Medzi tieto úlohy patrilo aj zabezpečenie výplaty podpory poskytovanej v rámci opatrení „Prvej pomoci“. Podľa dát dostupných k 30. decembru 2021 trvala výplata pomoci v priemere mierne viac ako 4 pracovné dni od momentu prijatia žiadosti, prípadne mesačného výkazu, až po spracovanie podkladu na úhradu príslušným úradom práce.¹⁷

V prípade subjektov, ktoré si požiadali o pomoc za jeden mesiac a **majú podpísanú dohodu**, si poskytnutie pomoci za nasledujúce mesiace **nevyžaduje podpisovanie novej dohody, ale postačuje predloženie výkazu**. Týmto sa po uzavretí dohody výrazne zjednodušuje a skracaje vybavovanie pomoci za nasledujúce mesiace.

Tabuľka B1 Trvanie vybavenia pomoci (od prijatia žiadosti alebo výkazu po spracovanie úradom práce)

Opatrenie	Priemerné trvanie vybavenia		Počet žiadostí / výkazov
	Kalendárne dni	Pracovné dni	
1	8,40	5,67	46 729
2	5,06	3,63	869 009
3A	8,20	5,76	97 728
3B	6,33	4,46	261 944
4A	8,14	5,70	133 569
4B	8,44	5,94	14 525
Spolu	5,95	4,21	1 423 504

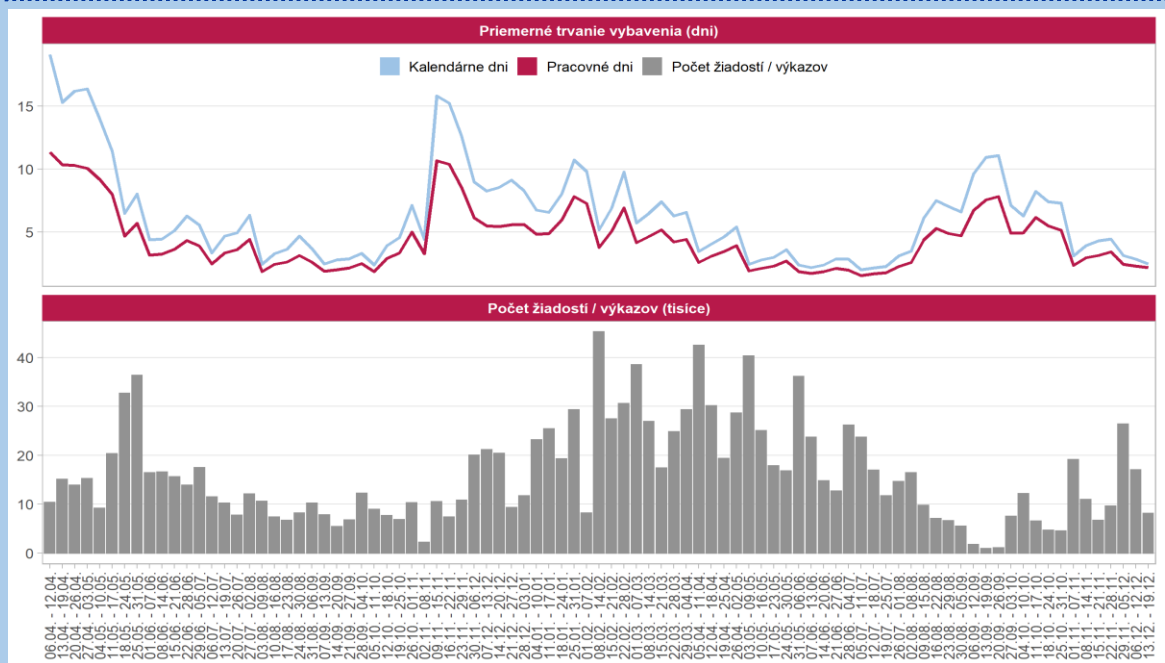
Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 19. decembra 2021 a zároveň vybavené najneskôr 30. decembra 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Tabuľka B1 a Graf B1 obsahujú informácie o trvaní vybavenia nových žiadostí ako aj výkazov prijatých v období apríl 2020 až december 2021 k dohodám z predchádzajúcich mesiacov. Vybavenie pomoci sa výrazne

¹⁷ S cieľom eliminovať možnú diskrepanciu medzi dátumom odoslania žiadosti o podporu žiadateľom a jej registráciou bola odhadovaná celková dĺžka procesu výplaty predĺžená o dva dni.

zrýchliť od polovice mája 2020, odkedy okrem nových žiadostí úrady práce vybavujú aj výkazy k už existujúcim dohodám. V októbri a v novembri prišlo k skokovitému nárastu trvania vybavenia spojeným s prechodom na „Prvú pomoc +“. Po týchto nárastoch však opäť pozorujeme zrýchlenie vybavovania, ktorého trvanie sa vrátilo na hodnoty podobné tým, ktoré sme pozorovali pri pôvodnej „Prvej pomoci“. Prechod na „Prvú pomoc ++“ síce spôsobil mierne predĺženie priemerného vybavenia žiadostí a výkazov, ktoré sledujeme na Grafe B1, avšak po úvodnom nápre, ktorý sa prejavil v značnom náraste počtu žiadostí najmä v druhom februárovom týždni, opäť sledujeme postupný pokles v počte dní nevyhnutných na zvládnutie celého procesu. Po postupnom miernom predlžovaní trvania vybavenia medzi augustom a októbrom 2021 pozorujeme v novembri opätovné zrýchlenie.

Graf B1 Vybavenie pomoci v jednotlivých týždňoch

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 19. decembra 2021 a zároveň vybavené najneskôr 30. decembra 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Pandemické ošetrovné

Prerušenie vyučovania v školách a školských zariadeniach od 16. marca 2020 do odvolania vytvorilo u pracujúcich potrebu zabezpečiť starostlivosť o deti. MPSVR SR na túto situáciu zareagovalo zavedením dávky „pandemické ošetrovné“, na ktorú získali nárok nemocensky poistení rodičia, ktorí sa počas krízovej situácie (od 12. marca 2020) súvisiacej so šírením ochorenia COVID-19 osobne starali o dieťa, ktoré nedovršilo jedenásť rok, alebo do dovŕšenia šestnásteho roku veku, ak išlo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.¹⁸ Výška ošetrovného za deň je rovnako ako pri bežnom ošetrovnom 55 % denného vymeriavacieho základu určeného z najviac dvojnásobku priemernej mzdy spred dvoch rokov (približne 70 % čistej mzdy).¹⁹

Podmienky pri poskytovaní pandemickej OČR sa zmenili novelou zákona o sociálnom poistení, ktorá nadobudla účinnosť 23. septembra 2020.²⁰ Cieľom novely bolo predovšetkým upraviť podmienky nároku na pandemické ošetrovné v školskom roku 2020/2021. Po novom majú nárok na ošetrovné v čase trvania krízovej situácie

¹⁸ Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení prostredníctvom zákona číslo 63/2020 Z. z.

¹⁹ Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

²⁰ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/zmeny-pri-poskytovani-pandemickej-ocr.html

nemocensky poistení poistenci starajúci sa o dieťa, ktoré je choré, ktoré je v karanténe alebo je zatvorená škola alebo škôlka, ktorú dieťa navštevuje. Nárok na pandemické ošetrovné ostal zachovaný aj v prípade rodinných príslušníkov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o príbuzného, ktorému sa neposkytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb z dôvodu obavy o jeho zdravie. Toto sa však nevzťahuje na rodičov žiakov základných škôl, pre ktorých je prezenčná školská dochádzka od 1. septembra 2020 opäť povinná, a nárok vzniká len pri uzavretí zariadenia príslušným orgánom. Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa pandemické ošetrovné na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.²¹

Tabuľka 3 Vyplatené dávky „ošetrovné“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		14 937	22 250			7 313			49,0 %
február		14 108	52 479			38 371			272,0 %
marec	25 297	24 854	55 258	-443	29 961	30 404	-1,8 %	118,4 %	122,3 %
apríl	15 690	80 407	38 918	64 717	23 228	-41 489	412,5 %	148,0 %	-51,6 %
máj	13 918	149 856	23 890	135 938	9 972	-125 966	976,7 %	71,6 %	-84,1 %
jún	13 477	131 851	16 213	118 374	2 736	-115 638	878,3 %	20,3 %	-87,7 %
júl	13 015	56 264	11 905	43 249	-1 110	-44 359	332,3 %	-8,5 %	-78,8 %
august	10 350	26 217	10 284	15 867	-66	-15 933	153,3 %	-0,6 %	-60,8 %
september	10 170	24 060	11 635	13 890	1 465	-12 425	136,6 %	14,4 %	-51,6 %
október	12 781	15 834	19 450	3 053	6 669	3 616	23,9 %	52,2 %	22,8 %
november	16 495	23 692	35 325	7 197	18 830	11 633	43,6 %	114,2 %	49,1 %
december	14 731	20 608	41 012	5 877	26 281	20 404	39,9 %	178,4 %	99,0 %
Výdavky (tisíce eur)									
január		1 709	3 749			2 040			119,3 %
február		1 674	12 238			10 563			630,9 %
marec	2 725	3 004	10 744	278	8 018	7 740	10,2 %	294,2 %	257,7 %
apríl	1 705	15 463	8 471	13 758	6 766	-6 992	807,0 %	396,9 %	-45,2 %
máj	1 554	46 756	5 163	45 202	3 609	-41 593	2 908,0 %	232,2 %	-89,0 %
jún	1 475	45 374	2 662	43 899	1 187	-42 712	2 976,2 %	80,5 %	-94,1 %
júl	1 480	17 748	2 103	16 267	623	-15 645	1 099,0 %	42,1 %	-88,2 %
august	1 286	7 569	2 052	6 283	766	-5 517	488,6 %	59,6 %	-72,9 %
september	1 304	7 032	2 645	5 728	1 341	-4 387	439,3 %	102,8 %	-62,4 %
október	1 454	2 539	2 952	1 085	1 497	413	74,6 %	102,9 %	16,2 %
november	1 881	2 937	5 153	1 056	3 272	2 216	56,1 %	173,9 %	75,4 %
december	1 659	3 054	5 507	1 395	3 848	2 453	84,1 %	231,9 %	80,3 %

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje platné k 3.1.2022). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné medziročne 3,6-násobne o 453 403 dávok; výdavky v rovnakom období vzrástli zhruba 8,4-násobne o takmer 148 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až december 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné oproti predpandemickému obdobiu o 117 966, čo predstavuje nárast o 81 %. V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku ošetrovné o takmer 31 miliónov eur (187 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie.

Pandemické nemocenské

Jedným z protipandemických opatrení bola povinná izolácia osôb s potvrdeným ochorením alebo s podozrením na ochorenie COVID-19. Nemocensky poisteným poistencom, ktorí boli lekármi uznaní za dočasne práceneschopného (DPN) z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie, vznikala od prvého dňa nariadenej karantény alebo izolácie nárok na dávku „pandemické nemocenské“ vo výške 55 % denného

²¹ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

vymeriavacieho základu (približne 70 % čistej mzdy).²² Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa pandemické nemocenské na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.²³ Pandemická dávka nemocenské zanikla od 1. decembra 2021. Poistenci, ktorých ošetrojúci lekár uznal DPN z dôvodu karanténneho opatrenia alebo izolácie, dostávajú štandardnú dávku nemocenské.

Tabuľka 4 Počet novohlásených prípadov DPN s dôvodom vzniku „karanténne opatrenie“

Rok	Jan	Feb	Mar	Apr	Máj	Jún	Júl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019	12	5	10	7	13	9	9	9	13	10	11	2
2020	6	43	39 413	6 451	4 314	1 818	2 479	4 243	10 420	63 028	67 450	92 100
2021	93 711	97 060	71 448	27 676	10 186	2 479	3 390	5 237	12 726	38 469	115 187	43 455

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: Údaj za december 2021 je spracovaný k 9. januáru 2022.

Počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu „karanténne opatrenie“ prvýkrát kulminoval v marci 2020, keď počet nových prípadov dosiahol takmer 40 000 (Tabuľka 4). Tento počet zahŕňa všetky druhy karanténnych opatrení (napríklad z dôvodu žltacky). Keďže v marci predošlého roka bolo nahlásených len 10 prípadov, je možné predpokladať, že takmer všetky karantény sa týkali ochorenia COVID-19. Po poklese počas letných mesiacov začal počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu zhoršujúcej sa epidemickej situácie a plošného testovania opäť stúpať a v zimných mesiacoch atakoval hodnotu 100 000 prípadov mesačne. Nástup tretej vlny na jeseň 2021 bol oproti predošlému roku oneskorený. V novembri 2021 novohlásené prípady presiahli úroveň z novembra predchádzajúceho roka, zaznamenaných bolo okolo 115,2 tisíc prípadov.

Tabuľka 5 Vyplatené dávky „nemocenské“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		129 784	229 468			99 684			76,8 %
február		134 968	247 804			112 836			83,6 %
marec	154 834	143 256	259 955	-11 578	105 121	116 699	-7,5 %	67,9 %	81,5 %
apríl	143 625	193 587	248 957	49 962	105 332	55 370	34,8 %	73,3 %	28,6 %
máj	121 150	195 391	182 314	74 241	61 164	-13 077	61,3 %	50,5 %	-6,7 %
jún	115 231	146 826	145 722	31 595	30 491	-1 104	27,4 %	26,5 %	-0,8 %
júl	114 831	125 594	121 481	10 763	6 650	-4 113	9,4 %	5,8 %	-3,3 %
august	105 385	120 112	115 335	14 727	9 950	-4 777	14,0 %	9,4 %	-4,0 %
september	106 004	119 297	114 759	13 293	8 755	-4 538	12,5 %	8,3 %	-3,8 %
október	112 567	122 233	127 411	9 666	14 844	5 178	8,6 %	13,2 %	4,2 %
november	125 958	181 356	168 480	55 398	42 522	-12 876	44,0 %	33,8 %	-7,1 %
december	121 756	232 845	243 553	111 089	121 797	10 708	91,2 %	100,0 %	4,6 %
Výdavky (tisíce eur)									
január		41 409	67 466			26 056			62,9 %
február		41 458	73 018			31 560			76,1 %
marec	39 278	43 001	75 021	3 723	35 743	32 021	9,5 %	91,0 %	74,5 %
apríl	40 583	51 421	79 436	10 838	38 854	28 015	26,7 %	95,7 %	54,5 %
máj	37 333	61 536	64 058	24 203	26 725	2 522	64,8 %	71,6 %	4,1 %
jún	36 154	52 924	51 743	16 771	15 589	-1 182	46,4 %	43,1 %	-2,2 %
júl	34 957	44 765	44 956	9 807	9 998	191	28,1 %	28,6 %	0,4 %
august	34 782	44 122	44 040	9 339	9 258	-81	26,9 %	26,6 %	-0,2 %
september	34 418	43 147	42 823	8 729	8 405	-324	25,4 %	24,4 %	-0,8 %
október	33 886	41 702	43 645	7 816	9 759	1 943	23,1 %	28,8 %	4,7 %
november	38 460	52 952	53 596	14 492	15 136	644	37,7 %	39,4 %	1,2 %

²² Nárok na „pandemické nemocenské“ vznikol na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Pred účinnosťou novely patrila poistencovi dávka vo výške 25 % denného vymeriavacieho základu. Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

²³ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

december	37 581	63 886	69 598	26 305	32 017	5 712	70,0 %	85,2 %	8,9 %
----------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	--------	--------	-------

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje platné k 3.1.2022). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Počas prvého roka pandémie vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské o 571 676 dávok (1,4 násobný nárast), čo sa premietlo do nárastu výdavkov 1,4-násobne o 190 miliónov eur.²⁴ V druhom roku pandémie (marec až december 2021) vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské oproti predpandemickému obdobiu o 506 626 (41 %). V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku nemocenské o 201 miliónov eur (55 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie (Tabuľka 5).

Odklad a odpustenie povinnosti zaplatiť odvody

Dôležitou súčasťou podpory udržania pracovných miest je aj odklad a odpustenie odvodových povinností zamestnávateľov a SZČO. MPSVR SR pristúpilo k zmene zákona o sociálnom poistení s cieľom umožniť odklad odvodov zamestnávateľa a SZČO za marec 2020 a odpustenie týchto odvodov za apríl 2020.²⁵ Následne vláda SR prijala nariadenia umožňujúce odklad odvodov aj za máj až júl 2020.²⁶ V decembri vláda rozhodla aj o možnosti požiadať o odklad splatnosti odvodov za december 2020 do 30. júna 2021.²⁷ Ďalšie rozšírenie tohto druhu podpory prišlo v januári 2021, keď vláda umožnila predĺženie splatnosti odvodov za tento mesiac až do konca júna 2021.²⁸ 24. februára 2021 nadobudlo platnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky²⁹, ktoré umožnilo odklad odvodov aj za február 2021, taktiež do konca júna 2021, pri splnení stanovených podmienok. Vláda pristúpila k obdobnému odkladu odvodov aj za marec a apríl 2021.³⁰ 21. mája nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky³¹, na základe ktorého môžu subjekty spĺňajúce podmienky požiadať o odklad odvodov aj za máj 2021. K ďalšiemu rozšíreniu tohto druhu pomoci prišlo 20. októbra, keď vláda prijala uznesenie, ktorým sa umožňuje odložiť si splatnosť odvodov aj za október 2021.³² Aj v dôsledku zhoršujúcej sa epidemickej situácie sa vláda rozhodla rozšíriť takúto formu pomoci aj za mesiace november³³ a december 2021.³⁴ Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie znižuje mzdové náklady na priemerného zamestnanca takmer o jednu pätinu.

Tabuľka 6 Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie: základné štatistiky^a

Mesiac	Typ žiadateľa		Spolu
	SZČO	Zamestnávateľ	
Počet			
marec 2020 (odklad)	5 008	5 992	11 000
apríl 2020 (odpustenie)	13 604	19 404	33 008
máj 2020 (odklad)	2 512	3 407	5 919
jún 2020 (odklad)	1 196	1 340	2 536
júl 2020 (odklad)	974	868	1 842
december 2020 (odklad)	1 012	1 759	2 771
január 2021 (odklad)	1 400	2 521	3 921
február 2021 (odklad)	1 366	2 214	3 580

²⁴ Dávka "pandemickej nemocenské" tvorí len zlomok celkových vyplatených dávok. Napríklad v apríli 2020 predstavovalo "pandemickej nemocenské" približne desatinu všetkých vyplatených dávok (Informačný systém Sociálnej poisťovne).

²⁵ Pre detailný popis pravidiel a podmienok odkladu a odpustenia odvodov, pozri zákon 68/2020 Z. z. a 95/2020 Z. z. ako aj nariadenie vlády 76/2020 Z. z. novelizované nariadeniami 132/2020 Z. z. a 102/2021 Z. z. Vecný rámec tohto komentára sa obmedzuje na opatrenia v pôsobnosti MPSVR SR, preto sa nevenujeme vyhodnoteniu prípadného odkladu, odpusteniu alebo iným zmenám v odvodoch na zdravotné poistenie.

²⁶ Pozri nariadenie vlády 131/2020 Z. z.

²⁷ Pozri nariadenie vlády 380/2020 Z. z.

²⁸ Pozri nariadenie vlády 31/2021 Z. z., ktoré novelizuje a dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²⁹ Pozri nariadenie vlády 89/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

³⁰ Pozri nariadenie vlády 154/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

³¹ Pozri nariadenie vlády 181/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

³² Pozri nariadenie vlády 611/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

³³ Pozri nariadenie vlády 435/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

³⁴ Pozri nariadenie vlády 517/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

marec 2021 (odklad)	1 230	1 992	3 222
april 2021 (odklad)	880	1 521	2 401
máj 2021 (odklad)	629	1 035	1 664
október 2021 (odklad)	506	990	1 496
november 2021 (odklad)	621	934	1 555
Suma			
marec 2020 (odklad)	845 487,05 €	17 448 851,06 €	18 294 338,11 €
april 2020 (odpustenie)	2 413 763,79 €	65 800 853,27 €	68 214 617,06 €
máj 2020 (odklad)	469 794,09 €	20 283 463,58 €	20 753 257,67 €
jún 2020 (odklad)	225 937,61 €	10 213 742,75 €	10 439 680,36 €
júl 2020 (odklad)	180 372,06 €	3 781 931,73 €	3 962 303,79 €
december 2020 (odklad)	183 096,40 €	5 609 850,54 €	5 792 946,94 €
január 2021 (odklad)	272 293,95 €	7 637 401,90 €	7 909 695,85 €
február 2021 (odklad)	276 801,35 €	6 565 575,22 €	6 842 376,57 €
marec 2021 (odklad)	253 329,94 €	6 958 260,66 €	7 211 590,60 €
april 2021 (odklad)	186 260,28 €	5 298 432,01 €	5 484 692,29 €
máj 2021 (odklad)	132 109,69 €	4 139 913,16 €	4 272 022,85 €
október 2021 (odklad)	98 877,54 €	3 418 152,35 €	3 517 029,89 €
november 2021 (odklad)	117 790,19 €	3 849 628,82 €	3 967 419,01 €

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: ^a Údaje sú aktuálne k 29. decembru 2021; očakávame aktualizáciu dát do budúcnosti tak z dôvodu postupného spracovávaní existujúcich podkladov zakladajúcich nárok na odklad/odpustenie odvodov, ako aj z dôvodu korekcie doteraz spracovaných podkladov; ^b Údaje obsahujú aj dáta za subjekty spadajúce do sektora verejnej správy v zmysle metodiky ESA2010 a predstavujú horný odhad poklesu príjmov Sociálnej poisťovne z odvodov SZČO a zamestnávateľov z dôvodu odkladu alebo odpustenia odvodov za daný mesiac.

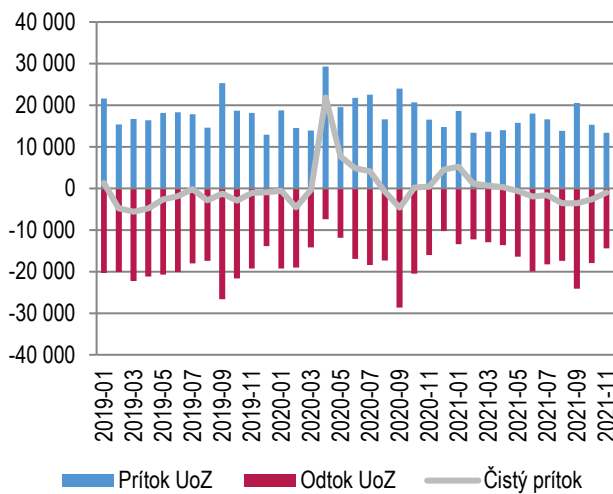
Odklad splatnosti odvodov na sociálne poistenie za rok 2020 bol pôvodne schválený do leta 2020 a neskôr predĺžený až do 30. júna 2021. Na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky³⁵ sa upravila aj splatnosť odvodov nasledovne: odložené odvody za marec 2020 sú splatné v termíne do 30. septembra 2021, za máj 2020 do 31. marca 2022, za jún 2020 do 30. júna 2022, za júl 2020 do 30. septembra 2022, za december 2020 do 31. decembra 2022, za január 2021 do 31. marca 2023, za február 2021 do 30. júna 2023, za marec 2021 do 30. septembra 2023, odložené odvody za apríl 2021 sú splatné v termíne do 31. decembra 2023, odložené odvody za máj 2021 sú splatné do 31. marca 2024. Odložené odvody za október 2021 sú splatné do 30. júna 2024, za november budú splatné do 30. septembra 2024 a za december sú splatné najneskôr k 31. decembru 2024. Odklad odvodov je umožnený tým subjektom, ktoré vykázali za daný mesiac pokles čistého obratu alebo pokles príjmov aspoň o 40 % v porovnaní s rokom 2019, príp. s februárom 2020. Odpustenie odvodov za apríl 2020 bolo zamerané na podporu tých subjektov, ktoré mali v apríli 2020 aspoň jednu zo svojich prevádzok zatvorenú dlhšie ako 15 dní na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva. Tabuľka 6 obsahuje základné štatistiky o využití možnosti odkladu a odpustenia odvodov na sociálne poistenie podľa dát dostupných k 29. decembru 2021 v delbe podľa charakteristiky subjektov. Túto formu podpory udržania pracovných miest mohli využiť aj subjekty zaradené do sektora verejnej správy.

Situácia na trhu práce

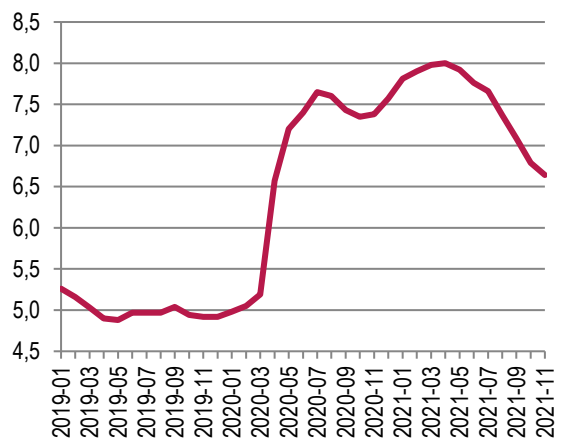
Nárast identifikovaných prípadov COVID-19 a následné protipandemické opatrenia vyvolali na pracovnom trhu výrazný pohyb. V apríli 2020 sme prvýkrát po 14 mesiacoch pozorovali vyšší prítok nových uchádzačov o zamestnanie do evidencie ako ich odtok. Konkrétne, v apríli 2020 bolo zaevidovaných 29 275 nových uchádzačov o zamestnanie, čo predstavovalo oproti predošlému mesiacu viac ako dvojnásobok. Situácia na pracovnom trhu sa počas letných mesiacov 2020 stabilizovala. Pokles nezamestnanosti zaznamenaný medzi augustom 2020 a októbrom 2020 (pozri Graf 4) evidujeme aj po sezónnom očistení dát.

³⁵ Pozri nariadenie vlády 611/2021 Z, z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z.z.

Graf 3 Prítok a odtok UoZ

Graf 4 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v %

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Čistý prítok je vypočítaný ako "prítok minus odtok UoZ".

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Miera nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

So zhoršovaním epidemiologickej situácie na jeseň 2020 však prítok uchádzačov do evidencie opäť začal prevyšovať ich odtok. Tento stav trval od októbra 2020 až do apríla 2021. Od mája 2021 pozorujeme opäť čistý odtok z evidencie uchádzačov o zamestnanie, ktorý v novembri 2021 dosiahol hodnotu 1 028 uchádzačov. Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla hodnotu 6,64 %, čo je však stále 1,5 p.b. nad úrovňou z marca 2020.³⁶

Počet zamestnávateľov v decembri 2021 medziročne klesol o 0,6 %, ale celkový počet poisťných vzťahov (zamestnanci, dohody a SZČO) stúpil o 0,6 % (Tabuľka 7). Výraznejší medziročný rast pozorujeme v prípade dohôd (+1,8 %). Počet zamestnaneckých poisťných vzťahov dosiahol hodnotu 1 973 730, čo medziročne predstavuje nárast o 0,4 %. Stúpil aj počet samostatne zárobkovo činných osôb o 1,2 %.

Tabuľka 7 Vývoj počtu poisťencov z registra Sociálnej poisťovne

Subjekt	December 2020	December 2021	Nárast / pokles	Nárast / pokles (%)
Zamestnávatelia	188 829	187 700	-1 129	-0,6 %
Zamestnanci (ZEC)	1 966 799	1 973 730	6 931	0,4 %
Dohody (DOH)	369 771	376 341	6 570	1,8 %
SZČO povinne poistení	214 899	217 477	2 578	1,2 %
Spolu (ZEC + DOH + SZČO)	2 551 469	2 567 548	16 079	0,6 %

Zdroj: Sociálna poisťovňa.

Vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu vláda SR niekoľkokrát schválila predĺženie nástroja „Prvá pomoc“. V súčasnosti je pomoc predĺžená do februára 2022, pričom od 1. septembra sa menia podmienky pre získanie podpory.³⁷ Zároveň rozhodla aj o predĺžení doby splatnosti poisťného na sociálne poistenie za vybrané mesiace roka 2020 až do konca septembra 2021 a za vybrané mesiace roka 2021 až do konca septembra 2024. Viaceré z nástrojov podpory budú k dispozícii obyvateľom aj v najbližších mesiacoch a ich využitie je potrebné priebežne monitorovať a vyhodnocovať.

³⁶ Miera evidovanej nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ, t. j. takých, ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru. Celková miera nezamestnanosti môže byť vyššia, nakoľko zohľadňuje aj nedisponibilných UoZ (napr. dočasná práceneschopnosť, OČR, vzdelávanie a príprava pre trh práce alebo menšie obecné služby).

³⁷ Viac informácií o aktuálnych podmienkach podpory je dostupných na internetovej stránke www.pomahameludom.sk.

Box 3 Regionálny pohľad na vývoj nezamestnanosti počas obdobia od vypuknutia pandémie

Podľa údajov ÚPSVaR o vývoji nezamestnanosti medzi februárom 2020 a novembrom 2021 došlo k zvýšeniu miery evidovanej nezamestnanosti z 5,05 % na 6,64 %. Situácia na trhu práce sa však naďalej posilňuje, čo potvrdzujú aj dostupné novembrové údaje. Miera evidovanej nezamestnanosti klesla už siedmy mesiac v rade. Tentokrát sme zaznamenali medzi októbrom a novembrom pokles o 0,15 p.b. (zo 6,79 % na 6,64 %), čo značí, že dynamika zostáva pomerne vysoká. Vývoj v posledných mesiacoch do značnej miery reagoval na stabilizáciu epidemickej situácie, avšak už mnohokrát spomínaná tretia vlna vplyva na slovenský trh práce, aj keď dostupné údaje zatiaľ nenaznačujú výraznejšie negatívne dopady.

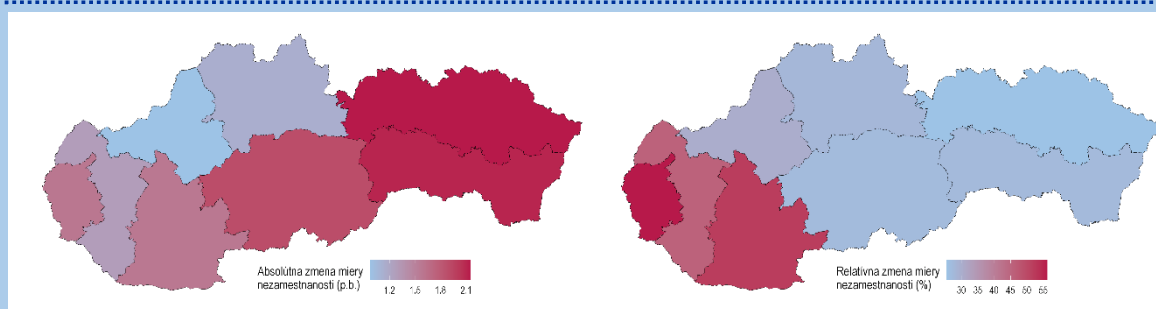
Tabuľka B3 Miera evidovanej nezamestnanosti v percentách a jej zmena (február 2020 – november 2021)

Kraj	február 2020	november 2021	absolútna zmena (v p.b.)	relatívna zmena (v %)
Bratislavský	2,83	4,42	1,59	56,18
Trnavský	2,80	4,08	1,28	45,71
Trenčiansky	3,21	4,18	0,97	30,22
Nitriansky	3,04	4,62	1,58	51,97
Žilinský	4,07	5,21	1,14	28,01
Banskobystrický	6,94	8,83	1,89	27,23
Prešovský	8,45	10,60	2,15	25,44
Košický	7,70	9,81	2,11	27,40
SR	5,05	6,64	1,59	31,49

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné výpočty; Pozn.: Miera nezamestnanosti bola vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

Z údajov dostupných k 3. januáru 2022 vyplýva, že miera evidovanej nezamestnanosti rástla v porovnaní s februárom 2020 najvýraznejšie v absolútnom vyjadrení (v p.b.) v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji (nárast o 2,15 p.b., 2,1 p.b., respektíve 1,89 p.b.). V pomernom vyjadrení k hodnote z februára 2020 (v percentách) najmarkantnejšie vzrástla miera evidovanej nezamestnanosti v Bratislavskom (56,18 %, respektíve 1,59 p.b.) a Nitrianskom kraji (51,97 % respektíve 1,58 p.b.). Naopak, najnižšiu mieru nárastu nezamestnanosti v absolútnom vyjadrení zaznamenali úrady práce v Trenčianskom a Žilinskom kraji. Vzhľadom na fakt, že nezamestnanosť rástla na celom území SR a jej miera bola vo februári 2020 o niekoľko p.b. vyššia v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji oproti zvyšku SR, relatívny nárast miery nezamestnanosti je v týchto regiónoch nižší ako na západe SR (pozri posledný stĺpec v Tabuľke B3 a Graf B2), s výnimkou Trenčianskeho kraja.

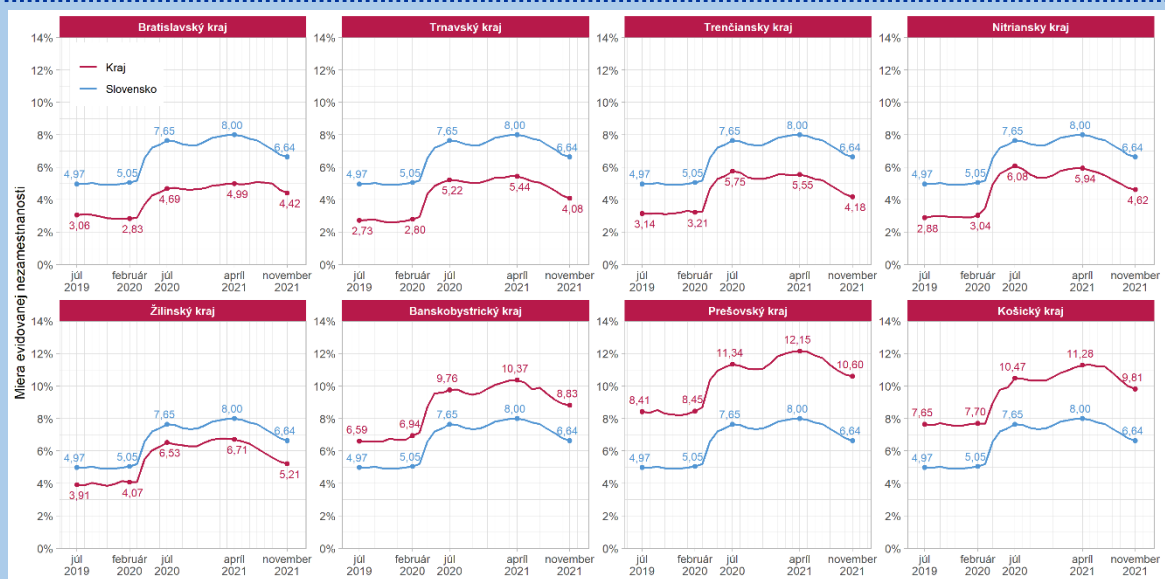
Graf B2 Zmena miery evidovanej nezamestnanosti medzi februárom 2020 a novembrom 2021

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné prepočty

Regionálnu heterogenitu v miere evidovanej nezamestnanosti potvrdzuje aj Graf B3. Zároveň však dokumentuje pokles miery evidovanej nezamestnanosti zaznamenaný od augusta 2021 vo všetkých krajoch. V Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji naďalej zostáva miera evidovanej nezamestnanosti na výrazne vyššej úrovni v porovnaní s ostatnými krajoch. Sledujeme, že najrýchlejšie sa dostáva na hodnoty pozorované ešte vo februári 2020 Trenčiansky kraj, ktorého rozdiel sa medzi porovnávanými obdobiami dostal pod hranicu 1 p.b. a najvýraznejšie sa približuje pôvodnému stavu. Zdá sa, že napriek príchodu tretej vlny pandémie, trh práce nateraz zostáva imúnny voči negatívnym dôsledkom, a to aj vďaka finančnej podpore na udržania zamestnanosti, ktorá bude pokračovať do konca februára 2022.

Graf B3 Miera evidovanej nezamestnanosti opäť v novembri medzimesačne klesla vo všetkých krajoch

Zdroj: ÚPSVaR

Bibliografia

- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Chujac, T., Komadel, J., & Veselková, M. (2021b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 15)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.sk/wp-content/uploads/2021/08/ISP_2021_Prva_pomoc_update15_FINAL.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 4)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/isp_2020_prva_pomoc_update4_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 5)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/10/ISP_2020_Prva_pomoc_update5_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 6)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/11/ISP_2020_Prva_pomoc_update6_FINAL.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_final5.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 2)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020covid_druha_aktualizacia.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 3)*. Dostupné na Internete:

- SIP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_august2020_aktual3_final.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., Veselková, M., & Vojtechová, B. (2020). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia)*. Dostupné na Internet: [ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_20200615.pdf](https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_20200615.pdf)
- MPSVR SR. (2020). Z „Prvej pomoci +“ rezort vyplatí viac peňazí väčšiemu počtu žiadateľov, 28. 10. Dostupné na Internet: internetová stránka MPSVR SR: <https://bit.ly/32fm9RII>
- Úrad vlády SR. (2020). *Uznesenie č. 682/2020 a materiál č. 23088/2020*. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18833/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 319/2021 a materiál č. UV-10558/2021*. Slovensko. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19292/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 440/2021 a materiál č. UV-16464/2021*. Slovensko. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26308/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 646/2021 a materiál č. UV-25446/2021*. Slovensko. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26587/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 714/2021 a materiál č. 27687/2021*. Slovensko. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26685/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 72/2021 a materiál č. UV-2115/2021*. Slovensko. Dostupné na Internet: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25710/1>
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. (2021). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu "Prvá Pomoc" (aktualizácia č 18 - podmienky platné pre oprávnené obdobie od 01.02.2021)*. Dostupné na internete: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/marec_2021_2/Oznamenie_aktualizacia_od_01022021_final.pdf.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. (2020). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu „Prvá pomoc“ (aktualizácia č. 13)*. Dostupné na Internet: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/december/Oznamenie_nov_platnost_od_01102020_ver05.pdf